

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nr. 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10
Pe 3 luni .. 2Căști de Duminică pe an 4
coroane.Căști România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
americii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERȚIUNILE

de un sir german: prima
dată 14 bați; a doua dată
12 bați; a treia dată 8 bați
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Wekerle și sufragiu-universal.

(*) Atâta s'au tot ciorovăit că ar fi bine să se abandoneze obiceiul rău »liberal« de a se felicita șefii la anul nou, până-ce în sfârșit onorabili din coaliție îi și întrecură pe liberalii urgisiți. Oratorii noului regim, precum și miniștri felicitați, au fost adevărat nu se poate mai lungi la vorbă, mai exagerați în cele spuse și d'o emfază, de par'că ar fi fără păcate ca noii născuți și de țaria Cezarilor de pe vremea vechie.

Dar, în definitiv, n'are să ne doară pe noi capul de halul în care au ajuns cei din coaliție. Nici nu ne apucăm să facem comparație între frazele sforăitoare ale regimului trecut și între ale actualilor guvernanti, ci vom căuta să tragem concluzie singur numai din vorbirea lui *Wekerle*, șeful guvernului.

Nici din vorbirea primului ministru nu vom scoate la iveală — umplutura, cum s'ar zice, lucrurile spuse iacă așa, ca să fie discursul mai lung și mai înflorat. Ci vom cerceta ce a zis asupra chestiunii principale pentru care a luat puterea: *sufragiu universal*.

Iată ce a zis:

»Proiectele noastre de legi privitoare la sufragiu universal și la libertatea alegerii le-am pregătit cu multă grijă. După cum am mai spus-o de multe ori, am avut în vedere să păstrăm acele considerațiuni cari să asigure și în viitor continuitatea vieții constituționale fără vre-o zguduire, precum și caracterul național al statului

(aprobări). Proiectul acesta pe care îl considerăm acoperământ programului nostru politic, fără să luăm acum vre-o îndatorire obligatoare în privința asta, sperăm că în sesiunea de iarnă viitoare vom fi în stare să-l depunem pe biroul Camerii (aprobări). Că trăgăm lucrurile și am vrea să amânăm, ori chiar să abandonăm această mare reformă, despre asta nu poate fi vorba. Asemenea acuze nu poate să ne facă decât cei cari, fără precauțare, fără prevedere, în chip ușuratic, ar vrea ori ar îndrăzni să se atingă cu mâna de afacerile țării și de guvernarea ei. Răspunsul meu la adresa acestora este: cine nu crede că guvernul ține la programul său, să creadă cel puțin în bunul nostru simț, să creadă că suntem conștienți asupra unui lucru: *chestiile coapte deja de spiritul modern, nimeni nu le poate nici lua dela ordinea zilei, nici a le abandona*.

O jonglerie ca asta, numai *Wekerle* e capabil să facă. Intr'adevăr, el se joacă, așa zicând, cu vorbele mari și late, *fără a spune ceva pozitiv*.

Nu spune nici cum va fi sufragiu universal: *secret și după comune?* nici când se va face!

Adică pune un termen, fără vre-o îndatorire însă: iarna viitoare, ceace înseamnă că discuția asupra acestui proiect de lege abia s'ar începe în primăvara anului 1908. În felul acesta — aproape se va termina actualul ciclu parlamentar până să se facă legea nouă...

Dar nici chiar pentru acest termen îndepărtat nu ia garanție.

Dar, în fine, fie și la 1909, numai să fie ceva bun. Creștini suntem și oameni. Ne închipuim că nu ușor se despart d-nii deputați de sala aceea strălucită, de beneficiile și cinstea împreună cu deputăția... Mai ales cei-ce au cheltuit din greu până să ajungă acolo. Nici un deputat nu-i va fi făcând reproș guvernului că — întârzie, ci mai mare ar fi supărarea *dacă ar grăbi cu reforma* și astfel cu dizolvarea actualei diete.

Vorbim, se înțelege, de partidele maghiare. Despre deputații noștri știm că au urgentat reforma, dar fără efect: iată, și după prima ocazie festivă dela interpelarea dlui *Vaida*, șeful guvernului nu grăbește să ne asigure că noua reformă va fi un lucru perfect, ori cel puțin — destul de bun, ci se mărginește la fraze privitoare la »caracterul național« al statului și »continuitatea fără zguduiri« a vieții constituționale...

Sunt rău năraviți, boierii.

Ei vor o reformă, dar să nu se simtă! Lor să le rămână asigurate toate drepturile de azi și naționalităților să li-se mai reducă și din cât au. Ca Șvabii dintr'un principat german la 1848, care voiau și ei să meargă cu lumea d'atunci, să proclame *republică*, dar în frunte cu — prințul!

Unde s'a mai văzut însă o reformă radicală, cum ar fi să fie *sufragiu universal*, fără a produce oare-care zguduiri în viața statului?

De ce ce teme așa tare dl *Wekerle* de zguduiri? Dar zguduiri ca aceea, care

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

O carte despre germanii noștri.

De Horia Petra-Petrescu.

»Literatura de alarmă« — cum am numit-o într'unul din foiletoanele anterioare — s'a îmbogățit cu un nou volum. Acum vin germanii la rând. Din cuprinsul, pe care-l voi povesti pe scurt Vă ve-ți putea face ideie despre tendința și chiar despre calitățile volumului. Autorul german *Max Treu* a scris un roman, intitulat »*Bis in das Elend*«¹⁾. (Până la sapa de lemn), care a apărut zilele acestea de sub lipar și e recomandat de întreaga presă germană ca dar de Crăciun.

Vi-se va fi întâmplat de multe ori să dați în călătoriile D-voastră, de cete de germani din Zips sau Bănat pe la gările din *Pesta*, oameni înalți, cu păr blond, ochi albaștri, cu mișcări trăgănate și vorbă domoală — trăgănată. Câte odată îi auziți și cântând. Pe lângă cântecile lor — de cari se lapădă văzând cu ochii — întonează cu toții alte cântece — cântecele altui neam. Sunt așa numiții șvabi, cari se maghiarizează pe zi ce merge, pe lângă toate sforțările desperate ale cător-va oameni — îi poți număra pe degete — pe lângă toate articolele de alarmă ale fraților lor din Germania.

Cartea despre care Vă vorbesc astăzi se ocupă cu această populație dată pierzării.

Întreg volumul formează însemnările — jur-

¹⁾ Bis in das Elend. Ein Kampf um das Deutschtum von Max Treu. 1906 Verlag I. I. Weber, Leipzig. 3 Mărci.

nalul — luate în anii 1865 și '66 de învățătorul comunei evanghelice *Beidenburg*, *Friedrich Gottfried Steger*.

Forma aceasta de jurnal e la modă în ziua de astăzi în lit. germană, după cum era la modă odinioară în urma romanului »*Werther*« de *Ghoethe*.

În formă de jurnal își scrie *Gustav Freussen*, cel mai cetit autor german modern, noul său roman, care se petrece în colonii, în formă de jurnal sunt scrise »*Jurnalul unei pierdute*« (*Tagebuch einer Verlorenen*) și »*Scrisori, cari nu l-au ajuns*«, două cărți cari s'au vândut cu sutele de ediții în anii din urmă.

Autorul volumului nostru a căutat să descrie cu toată fidelitatea peripecțiile, prin cari e silit să treacă un sat întreg de coloniști sași — punând în peana inimosului învățător *Steger* toate gândurile și sbuciumul sufletesc, de care a trebuit să fie cuprins un german de pe atunci. Stilul e simplu, curgător ici și colo înflorilat, cu aluzii la autorii germani contemporani. Căci inv. *Steger* e german din *Schleswig-Holstein*, om deștept, patriot bun, care a luptat ca tinăr pentru independența patriei sale, acum chemat de întreaga comuna *Beidenburg* să vină să le dea mână de ajutor întru lupta pentru apărarea naționalității.

E interesant: precum vine preotul calvin, în romanul dlui *Rákosi*, ca să apere maghiarismul, așa pleacă și învățătorul evanghelic să stea de pază germanismului.

Steger pleacă cu copil și nevastă, plin de credință în izbândă. Când trece peste râul *Elba*, în *Altona*, își ridică copilașul de 3 ani în sus și i strigă cu lacrimile în ochi: »Să nu-ți uiți patria, băiete!« Ajunge în satul uitat de lume. Toți îi

primesc cu brațele deschise. Preotul *Mathias*, primarul *Reiner*, oameni deștepți — capi adevărați ai satului, care e exclusiv german. Până acuma s'au ținut cu toții — dar începe deja primejdia. *Steger* scrie figurat: »Am cetit odată despre muntii călători de năsip dela țărmul Prusiei. Munte de năsip, care înaintează mereu! Vine încet, de tot încet, îi trebuie ani îndelungați pentru distanțe mici de tot, dar vine, vine mereu, cu puterea unui element al naturii care te îngrozește, care nu se poate ocoli, care nimicește tot ce i-se pune în cale. Nimic nu poate să-i stea în drum nici pădurea ei; începând dela rădăcinile pomilor, tot mai sus, mai sus se ridică puvoii de milioane de grăunțe, tot mai lacom, mai nesăturat; până ce e înfulecată și ultima rămurea veștedă; nici satul său nu-i poate da piept — căci se ridică cu susurul lui fin, măcinat, la cele dintâi case, urcă ferestrele, se leagă de frunzele iederei și-și sfârșește jocul nemilos de nimicire pe acoperișul acoperit cu paie. Dela casele dintâi călătorește puvoii de nisip mai departe, la celelalte — fie ele de lut, fie de cărămidă, fie de granit, toate sunt silit să se nimicească, până ce, la sfârșit, abea mai tremură ultimul, siabul vaer al clopotului de jumătate acoperit. Și departe, jur împrejur, n'auzi nimic altceva decât murmurul grăunțelor de năsip, altfel peste tot tăcerea morții.« (pag. 10).

Frumoasă și plastică comparație. Așa simțește și el, că se apropie pericolul de satul german, ca o iasmă, care te cuprinde în ghiarele ei pe încetul, asemenea muntelui de năsip.

Și muntele se apropie. Cale de două ceasuri de satul lor a cuprins deja teren: satul vecin,

printr'o lege dreaptă electorală ar chema la viață constituțională milioane de cetățeni, n'ar fi decât în favorul țării, ori cât ar rămâne de amețiți (de zguduirea ce li-s'ar aplică) puținele sute de oligarhi cari conduc azi destinele țării.

Atât de mult a uitat Wekerle de originea sa și așa de tare s'a aristocratizat, încât chiar când vorbește de reforme pe care curentul modern le-a copt deja, vrea să pună zăgazuri?

Acum odată ar avea și el prilej să bine-merite dela democrație.

Așa se vede însă, reforma ce pregătește va fi un monstru ca mulți feți din pat nelegiut, căci monstruoasă este și harababura numită *coalitje* care ne guvernează.

Conferență militară. În curând se va ține în castelul regal din Buda o mare și importantă conferență militară sub presidenția M. Sale Monarhului. Vor lua parte ministrul comun de război, cei doi miniștri de honvezi și Landwehr, șeful statului major, inspectorii de armată și mai mulți generali comandanți.

Fuzionarea partidului constituțional cu cel popular chiar dacă nu este încă fapt împlinit, este însă o chestie care se discută în presa maghiară și astfel preocupă spiritele celor competenți.

Ideia asta s'a discutat întâia oară la Crăciun, în castelul lui Rakovszky István, viceprezidentul Dietei și conducătorul popularilor.

Cei mai mulți membri ai partidului au fost adevărații lui Rakovszky; a fost acolo, la Crăciun, și contele Zichy János, fost președinte al popularilor, iar acum membru în partidul constituționalilor. Atunci s'ar fi hotărât a se începe tratative pentru fuzionarea acestor două partide susținătoare a bazei dualiste.

D'ale administrației comitatelor.

În Bihor iar e scandal și ceartă mare între fișpanul Glatz și vicișpanul Miskolczy.

odinioară curat german, *Waldhausen*, se chiamă astăzi *Magyar-Skelessy*, vorbește ungurește și e plin de crășme ungurești și rutene. Dar Beidenburg nu se dă. Părintele Mathias îi zice învățătorului: «Te-au chemat pe Dta. Dta să ne crești băieții în spiritul adevărat german, Dta, care ai luptat, care ai învins și care ne vei duce și pe noi la isbandă. Voim să rămânem germani cu cultura noastră, cu firea noastră, cu credința noastră». Și mai crede părintele și în ultimul sprijin în casa de Habsburg. «Dacă ar veni într'adevăr ceasul cel mai greu pentru lupta noastră, cred că în Hofburgul din Viena tot mai sunt nemți și nu vor lăsa ei să se nimicească niște pioneri ai culturii germane!»

Dar mâinile Austriei sunt legate. Austria trebuie să facă pe placul Ungariei. Învățătorul nostru suspină: «Se vor păzi ei (Austriacii) și-si facă din unguri dușmani de dragul unei comune germane!»

Satul întreg aude zilnic cu spaimă de progresele maghiarizării din satul vecin. Își schimbă fiecare numele și cu numele se lapadă și de toată ființa lor germană.

Într'o bună dimineață se pomenesc cu un polon în sat. Radnicki a cumpărat crășma satului. Dar crășmarul de mai înainte primise crășma cu condiția să nu o dea nici unui străin. Polonul i-a răs în față. Înaintea judecării n'are valoare legământul asta. Și așa — din ușurătatea unui consătean — polonul își deschise crășma în inima satului. Familia polonului e numeroasă — copii murdari, destăbalați, dușmani ai neamului întreg dela care trăiesc. Răspunsul la ori-ce întrebare a nemților e: «Nix deutsch!» și un rânet cinic.

De astă-dată ni-se pare că dreptatea este pe partea fișpanului.

Iată de ce e vorba.

Se știe: Inger Soliman, »alteța sa« cu fez din Câmpeni, a făcut arătare împotriva fostului fibirău din Ceica, onorabilul Szöllösi, frate de cruce cu actualul deputat Korda Bandi.

L-a acuzat de câte toate: că a luat mită pentru a scăpa pe unii și alții dela oștire, a luat mită dela bănci și mari proprietari, pentru diferite servicii ce n'ar fi fost permis a le face.

Miskolczy n'a avut încotro: a trebuit să facă cercetare. Cât e de voinic însă »măria sa« Szöllösi, l'a cuprins frica și a demisionat. Prietenii ar fi vrut să-l scape însă, și anume așa: mituirile pe cari le-a recunoscut și Szöllösi, le-a declarat — dărui, *lucru ce e obicinuit p'acolo!*

Fișpanul n'a vrut să primească însă această motivare întru a-l scoate nevinovat pe Szöllösi. A apelat deci hotărîrea, la comisia permanentă. Și asta este însă compusă tot din prieteni de ai vicișpanului, așa că eri, cu 9 voturi contra 7 și asta așa a decis: nu-i păcat să primească un slujbaş comitatens daruri fiind-că așa e obiceiul prin părțile acelea.

Fișpanul a făcut acum apelată la ministerul de interne, unde, sperăm și noi, oamenii sunt de alte păreri și vor nimici decizia »liberalilor« din Bihor, prea liberali când vorba e să scape pe câte un bun »pajtás«.

Din Bucovina.

Presă română bucovineană ne anunță neînțelegeri și dezbinări în sânul națiunii; iar cei în cauză deplângând cu toții situațiunea actuală, aruncă vina unul asupra altuia. Un lung și interesant articol publicat de organul național independent »Apărarea Națională« din Cernăuți, aruncă oare-care lumină asupra regretabilei situațiuni.

Din acest articol reese, că dezbinarea, cunoscută azi de toată lumea, datează de multă

vreme, când unii din fruntași s'au retras din lupta națională, și perzistând a refuza ori ce concurs, cauzei naționale.

Cu motiv, sau fără motiv, această retragere din partea unor luptători naționali, de care sunt destul de puțini la număr, nu poate fi socotită ca fiind la loc și la timp, când nevoile naționale în loc să scadă, se înmulțesc.

Din învinuirile reciproce ce-și fac fruntașii bucovineni și din răspunsul »Apărării Naționale« care este pe cât de categoric, pe atât de convingător, se poate vedea clar, că neînțelegerile care în tot cazul sunt cât se poate de dăunătoare binelui obștesc, mai ales când lucrurile au ajuns la atacuri violente și pe față, provin din cauza unor interese și uri personale, care din nenorocire, au început a fi covârșitoare.

Până în prezent, fruntașii bucovineni mergeau mână în mână făceau parte din un singur partid, acela al poporului pentru care luptau.

Acum se vorbește de o despărțire în două partide, deși programul e același.

Să sperăm însă că frații noștri bucovineni vor ajunge la o înțelegere, pentru care luptă cu atâta zel confrății dela »Apărarea Națională« și nu vor ajunge din nou a lupta chiar și pe tărâmul electoral unul contra altuia.

Din străinătate.

Detronarea regelui Serbiei. *Lipsca* 3 Ianuarie. Redactorul unui mare ziar de aici umblând prin Belgrad a avut ocazie să afle lucruri senzaționale despre nemulțumirea sârbilor față de regele Petru. S'a pus la cale adevărată conspirație, care are de scop *detronarea regelui*. Conspiratorii sunt din patura cultă a Belgradului, sunt înși amestecați la mijloc și oficeri. N'ar fi deci surprinzător ca peste 3—4 luni să vină vremea detronării regelui.

Causa marilor nemulțumiri este zgârcenia regelui și dorința lui mare de a-și face avere. Între altele el pretinde ca statul să-

Radnicki e adus în sat cu consimțământul ungușilor din oraș. Aceștia voiesc cu ori-ce preț să intre în comuna curat germană.

Crășmarului îi merge bine: ungușii și polonii, cari au drumul prin sat beau ziulică întreagă vin și rachiu. În zadar sunt toate protestările preotului și învățătorului, singurul răspuns e: »Nix deutsch«. Crăciunul și-l petrec poporenii în chip sărbătoresc. Învățătorul cel nou cântă la harmonii cântec bisericești, băieții și fetițele corale și pătrunzătorul: — »Stille Nacht, heilige Nacht!« Sub pomul de Crăciun cântă preotul să împace pe fetița polonului cu copiii satului, voind să aducă pacea între copiii, cari începuseră să se încere. E în zadar. Certuri, bătăi urmează zilnic.

În primele zile ale anului 1867 sosește o ordinațiune dela ministeriu: toate actele și petițiile comunei să se scrie în ungurește. De când au venit în Ungaria comuna a avut dreptul ei garantat în legi să corespundă în nemțește cu autoritățile. Comitetul se adună și hotărăște unanim ca ordinația ministerială să nu fie luată în seamă. Primarul e trimis la Pesta, unde să amenințe, că dacă nu li-se face dreptate, se duc până la împăratul în Viena.

În comuna vecină s'a hotărât deja ca serviciul bisericesc și toate actele să se facă în limba ungurească.

În Pesta fost primit primarul bine, au laudat poporul și sârguința lui și i-au spus, că se fină și de aici înainte cu aceiași tărie la obiceiuri și moravuri: vorbele stereotipe ale domnilor din Budapesta.

Dar pe lângă toate promisiunile stăpânirii cearcă să spargă rândurile închiegare. Li-se dă

prilej cu zidirea unei linii ferate prin satul B. Muncitorii sunt aproape exclusiv unguri, poloni celi în frunte cu un ceh, Vocol. Inginerul Vocol e uman — nu-i vorbă — și cearcă să potolească vrăjbele din crășma satului, ocolită de nemți, dar plină de streini. Mai contribuie la asta dragostea care se naște față de fata preotului Hedwig, o fată drăguță, blândă, poate prea timidă. Dar în zadar — puvoiu se sporește mereu: altă familie polonă își face cuib în sat, un nou culcuș de batjocurire a tot ce este german.

A doua ordinațiune a comitatului preinde ca avizurile comunei de pe tabla neagră să se facă și în limba ungurească. Pe depsele pentru insubordonație se țin în sat începând 100 fl., apoi alte 300. Lozinca germanilor e: »Nu se plătește nimic! Rămânem germani până la moarte!«

Într'o bună dimineață se pomenesc în sat cu miliție marmata până în dinți. Comitatul preinde drept pedeapsă, »pentru neascultarea stăruitoare împotriva poruncilor superiorilor«, gârduirea și întreținerea gratuită a infanteriei, până ce se vor liniști spiritele«. O ședință furtunoasă în comitetul comunal. Cel mai bătrân din ei dă din nou lozinca: »Nici o plată! Germani până la moarte!« Preotul le ține o vorbire înfiacărătoare: »Să nu ne lăsăm limba. Fără de limbă perim și noi. Nu deschideți porțile soldaților, Nu le dați de mâncare. Nu le spuneți nici o vorbă. Se știe, că nu avem nimic cu astfel de oameni! Iar noi să trimitem un delegat că el trebuie să ne asculte«. E de față și inginerul Vocol. Se ridică și vorbește și el. Cunoaște mai bine starea politică din țară și le dă un sfat: »Miliția nu va rămâne mult în sat. Măine poimâne se declară război cu

inapoeze toate averile confiscate la 1868 și chiar camătă de atunci încoaci. *Pasici* ar fi promis asta, dar e mai mult ca sigur, că Scupcina va refuza. Însăși regele vede și simte de altfel antipatia poporului și și-ar fi exprimat dorința de a se retrage, în schimbul unei pensii anuale. Bărbații de stat sârbi sunt în căutarea unui principe din dinastie străină.

Din Camera Greciei. Asupra ședinței Camerei grecești, în care președintele conziliului a făcut cunoscutele declarațiuni, sosesc din Atena următoarele amănunte:

Di Mavromichalis a vorbit de neînțelegerile cu România și despre evenimentele din Bulgaria și Rumelia orientală precum și despre situațiunea din Macedonia.

În timpul călătoriei mele la Paris și la Londra, a zis oratorul, mi-s'au dat într'una sfaturi, de către amicii elenismului, ca să stăruiesc pentru reorganizarea militară a Greciei, pentru că Grecia să poată fi conziderată de toți ca un factor serios.

Drept aceea susțin că reorganizarea militară este prima datorie a Greciei.

Deputatul Dragumis a spus, că e foarte serioasă chestia aromânilor care ridicată acum 36 de ani în România, a devenit în ultimul timp tot mai amenințătoare, cu toată întâlnirea celor doi suverani la Abbazia.

Dragumis vorbește pe șleau. Deputatul Dragumis, mărturisește că chestia aromânilor, pentru care România lucrează de zeci de ani a ajuns foarte primejdioasă pentru Grecia.

În privința bandelor grecești din Macedonia, Dragumis cere să desarmeze întâiu bulgarii, cari au dat pilda acestui fel de luptă.

Pod peste Dunăre. *Courrier de Sofia* spune, că având a se construi calea ferată Mezera-Vrața-Vidin, guvernul bulgar va începe negocieri cu România pentru con-

struirea unui pod peste Dunăre între Vidin și Calafat.

Fierberea în Rusia. *Die Zeit* constată că fierberea în Rusia e mare. Asasinarea lui Ignatief, atentatul contra lui Dubasof, putem adăoga uciderea lui Lâtvinof și a lui Obruchef etc., planul de a declara comuna în Helsingfors arată, că revoluționarii lucrează.

Semn ciudat e că nu s'a dat voie să se tipărească memoriile lui Kuropatkin, căci nu vor să se știe pricinele adevărate ale înfrângerii în Asia resăriteană.

O depeșă spune că memoriile lui Kuropatkin ar fi întunecat pe ale lui Hohenslohe.

D'ale învățătorilor.

Sub titlul *Reuniune pedagogică independentă* coniratele Maican din Tincușul-român scrie în nrul 234 al prețuitei noastre foi *Tribuna* un ecou la articolul prof. dr. Șpan, și ne provoacă să ne pronunțăm în cauză.

Și subscrisul iau pana a scrie, cu atât mai vărtos, că sunt din acele părți, unde gradul de dezvoltare materială intelectuală este încă în fașie. E vorba despre întemeierea unei reuniuni pedagogice independente.

Nici odată mai salutară idee ca aceasta, care ar cuprinde toți bărbații noștri de valoare pedagogică și practică dând un impuls cu mult mai puternic întru cultivarea noastră și a poporului nostru de cât reuniunile și conferințele noastre esistente.

Sunt învățător de 25 ani, și am luat parte la toate conferințele ce s'au ținut și după cum zice colegul Maican, au puțin spor sau nimica. De oare-ce încă tot începători suntem, mai ales prin părțile aceste ale Bihorului. Până când s'au ținut conferințe sub presiul domniilor protopopi tot a mai fost ceva, dară acum sub presiul unui învățător mai ales fără praxă de a putea ținea parlamentarismul, cam slab merg lucrurile.

E timpul suprem, fraților, să ne organizăm ca să ne putem și noi valida interesele noastre proprii, să fim toți într'o idee pentru înființarea reuniune a tuturor dascălilor, unde adunându-se toți bărbații marcanți pe terenul școlar, și având organul nostru propriu, ne vom putea pronunța

Prusia. Armata întreagă va trebui să sară în ajutorul Austriei. El e ofițer în rezervă, și el știe că va fi chemat în curând la arme. Și pentru ce să întărească și mai mult autoritățile? Armata va trebui să plece la orice caz, în curând. Cuvintele lui sunt nebăgate în seamă la început, în sfârșit însă tot li se dă ascultare. Inginerul e om cu inimă pentru popor. Chiar și planul liniei ferate, care trebuia să treacă peste mormintele satului, l-a schimbat, din pietate față de morții satului—cu toate că statul va avea mai mult de plată.

Prevestirile inginerului se împlinesc; în Aprilie 1866 se declară război între Austria și Prusia. Armata, căreia satul i-a dat locuință și mâncare și de nici o vorbă bună, fără de nici o privire să se ardească, cu inima sfâșiată de durere, e chemată la luptă și pleacă.

Toate clopotele bisericeii sunt trase într'o dungă — de bucurie. Învățătorul exclamă în ziarul său: Nu-i ciudat? Țara, căreia îi aparținem politicește, caută să ne nimicească, și țara, în potriva căreia va trebui să pornim război devine eliberatoarea noastră!

Călătoria la Viena a preotului e descrisă cu umor sănătos, în linii marcate, pline de bărbăție. În anticamera împăratului zărește părintele și pe Benedek, pe comandantul armatelor austriace, cum iese dela audiență. Aghiotantul general însă îl ia pe părintele cu zorul și numindu-l pe nume îl lasă înaintea împăratului.

Și acum stetea părintele înaintea împăratului lui, care-l privea zimbând prietenește și înaintându-i mâna îl întrebă:

«Ce veste îți aduci, iubitul meu domn părinte? Și i-sa deslegat atunci limba părintelui, a primit țintă în fața prietinoasă a împăratului și a început să spună tot ce avea pe inimă.

Împăratul l-a ascultat cu seriozitate și și-a făcut din timp în timp notițe într'un carnet. Câte odată l'a întreprins pe părintele, l-a întrebat și altele și după ce și-a însemnat ceea-ce voia să știe îi zicea:

«Urmează, iubite dle părinte!»

Părintele n'a așteptat să i-o spună de două ori și i-a povestit până ce și-a ușurat inima și nu mai știa nimic ce să nu-i fi spus.

Atunci făcu împăratul o pauză scurtă, se gândi puțin și zise:

«Îți mulțumesc pentru comunicările făcute, iubite dle părinte! Călătorește acasă cu inima împăcată și spune comunei d-tale, că l-s să se cerceteze întreagă afacerea; de drepturile cele vechi nu e iertat să se atingă nimenea și pe nemții mei să nu-i asuprească nimeni!» (pg. 162).

Într'aceia însă lucrurile își urmau cursul lor în comuna părintelui. Într'o bună dimineață se înfățează în casa învățătorului un domn, se recomandă — e învățătorul unguur, pe care-l trimite statul, pe seama comunei unde «majoritatea locuitorilor pricepe ungurește» — în comuna, unde nu era nici pui de strein, afară de familiile Polonilor și de colonia de pe câmp, care locuia în barace, până va isprăvi drumul de fier.

Și acuma începe lupta desperată, fără de nici un viitor pentru germani. Ordinațiunile se înmulțesc, bătăile, omorurile între străini și săteni sunt la ordinea zilei, copiii imitează pe părinții lor, luându-se la goană și batjocurându-se, răspunsurile comitetului devin tot mai categorice. Toate în zadar. În locul inginerului uman plecat în războiu și rănit pe câmpul de luptă, vine un șovinist, Bela Simai, care nici nu dă binețe oamenilor, ci îi privește ca pe niște animale.

Zadarnice sunt protestările locuitorilor, zadar-

liberi asupra plângerilor noastre, atât materiale cât și intelectuale.

«Omul numai între oameni se poate cultiva», zice marele filosof Cant. Și cu tot dreptul, că unde sunt într'o societate mai mulți oameni de valoare, și care cercetează mai des acea societate, cu atât și cunoștințele se pot educa și cultiva.

Bun a fost pasul profesorului dr. Șpan! Deci să sune buciul, că îl vom urma cu toții.

Cefa, 1906.

Ioan Costa,
inv.

Ultime știri.

Demisia lui Polónyi. Budapesta 3 Ianuarie. O parte a presei dă ca pozitivă știrea despre demisia din guvern a ministrului de justiție. Ar fi două cauze cari provoacă demisia. Una de caracter politic: Polónyi ar fi declarat la curte, pe cuvântul său de onoare, că nu a știut prealabil despre propunerea de punere sub acuză a guvernului Fejérváry, pe când în realitate el îndemna mai tare pe partizani să facă propunerea. Acum însă, că M. Sa nu vrea să accepte această acțiune (care nici nu se va face), Polónyi a ajuns în situație care-i face peste puțină să mai stea ministru.

A doua cauză ar fi unele chestii private, de cari se interesează și caută documentele factori de cari guvernul are nevoie, așa că dovedindu-se ceea-ce acum numai se șoptește, colegii săi nu-l mai pot susține pe Polónyi.

Omorirea unui jandarm. Caransebeș, 2 Ianuarie. Sergentul major de jandarmi Veres Nándor se lăudase el singur, că a împușcat doi lucrători cu prilejul ultimelor tulburări din Mehadica. Eri lucrătorii s'au răzbunat asupra lui: pe când se certă cu niște oameni beți, au năvălit asupra lui și l'au bătut încât a fost dus la cazarmă trăgând de moarte.

650.000 cor. perțute în cărți. Budapesta, 3 Ianuarie. Cunoscutul gentri și cartofor Szemere Miklós a jucat de alaltăieri noaptea până ieri dimineața la orele 9 cărți cu alt gentri, Cséri Lajos. Au jucat în «Casina Națională», ș'nume macao. Jocul s'a terminat cu aceea, că Szemere a perțut 650.000 coroane.

rice cântecile lor, cari răsună sub bolta mohorită a cerului.

«Eine feste Burg ist unser Gott», «statul de rebeli» nu vrea să asculte, i-se aduc jandarmi pe cap, i-se impune învățător unguur, mai vine și înfrângerea Austriei pe câmpul de luptă, mai vine și rănirea unui polon, care le strigă: «Nemțicioși!» când dâșii aduc ovațiuni părintelui lor venit din Viena și mai vine și pângărirea mormintelor lor: inginerul se aptă să le strice cimitirul, ca să treacă trenul pe acolo. Sătenii sunt sătuli de atâtea urmări și în frunte cu tot comitetul parochial și comunal protestează.

«Dacă-și lapadă o națiune de voie bună neamul, nu a fost vrednică să aibă vre-odată o comoară atât de sfântă a inimei!» exclamă învățătorul nostru. Și satul întreg urmează principiului ăstuia.

Dar ordinațiunile curg gărlă. Într'o bună dimineață se pomenesc cu un teanc de acte. «Satul de rebeli» e silit să introducă de aici înainte toate comunicatele în limba ungurească, să țină slujbă bisericească în limba ungurească — spre acest scop va veni părintele *Béla Veczecz*, ca ajutor și preot al 2-lea, apoi — statul cumpără baraca unde se învață ungurește și pretinde dela comună să nu pună nici o piedecă în-ăstăru-tului, și urmează:

«La caz că veți lucra în contra ordinațiunilor acestora, să știți că vă vom sili să îndepliniți aceste porunci ale noastre — ca autoritățile voastre legale. Ni-s'a sfârșit răbdarea și suntem hotărâți să nu mai suferim de aici înainte o rezistență a satului vostru de rebeli».

Altă ședință, cu aceleași vorbiri rezolute, cu aceleași hotărâri: nu ne dăm! Mai bine să mu-

Din România.

Moartea mareșalului Priboianu. Marți dimineața la orele 6, în locuința sa din str. S-tu Constantin 25, a încetat din viață, după o scurtă suferință, generalul Mihail Priboianu, mareșalul Curței și casei regale.

Defunctul era suferind în ultimul timp și de câteva zile nu mai ieșea din casă.

Inmormântarea s'a făcut Joi 21 c. v. cu ceremonialul convenit gradului ce ocupă.

Defunctul unul din cei mai distinși militari, se bucură de multe simpatii în toate cercurile sociale și mai ales în cercurile palatului regal.

Vestea acestei morți a produs o dureroasă impresie în toate cercurile cari au cunoscut pe mareșalul Priboianu.

Intrebuințarea excedentului capitalei. D. M. Cantacuzino primarul capitalei s'a consfătuț cu directorii și șefii de servicii ai comunei, asupra destinației ce trebuie dată excedentului de 850.000 lei produs de bugetul comunei pe exercițiul financiar trecut, precum și fondului de 2 milioane și jum. repartizat anul trecut dar neîntrebuințat. Nu s'a luat nici o hotărâre definitivă.

S'a hotărât ca 1 milion să fie întrebuințat tot pentru bulevardul Colței.

Conziliul comunal va discuta aceste chestiuni în viitoarea sa ședință, care se va ține în cursul acestei săptămâni.

Omagii aduse M. S. Reg. Carol I al României.

Cu ocazia aniversării a 50 de ani de când M. S. Regele Carol I al României a fost numit sub-locotenent al suitei în regimentul de artilerie al gardei armatei prusiane în care servise, ziarul »*Militaer Wochenblatt*» scrie:

»Sub direcțiunea Majestății sale, printr'o străduință de 40 ani, o țară a cărei situațiune internă era puțin mulțumitoare, a devenit statul care astăzi ține un loc onorabil în Europa. Milițiile rău orânduite pe care le-a găsit au fost transformate sub a sa direcțiune personală într'o armată care și-a arătat valoarea sub bubuitul tunurilor dela Plevna și care de atunci se silește mereu de a se menține la înălțimea misiunii sale, și nu poate

fi decât natural în asemenea împrejurări ca Regele României să țină la dânsă prin toate fibrele inimii sale.

Maiestatea Sa Regele și înțeleapta-i soție păstrează o puternică simpatie pentru Germania unde au văzut lumina zilei și e sigur că în aceste zile, Maiestatea Sa își va reaminti timpurile când a fost incorporat în rangurile noastre.

Monarhului energic al unui stat prieten generalului victorios, fostului credincios camarad de arme, trimitem omagiile noastre respectuoase în această zi pe care o considerăm ca un jubileu.»

„Faust“ în românește.

După patruzeci și ceva de ani o nouă traducere românească din »Faust». Ce cale lungă, câte frământări și triumfuri literare între traducerea celor doi buni prieteni, Pogor și Scheletti, cari scriau într'o proză rudimentară, și între opera matură a dlui Ion Gorun! Intreaga noastră renaștere s'a petrecut între aceste două evenimente.

Pe atunci era binevenit ori-ce condei primitiv și erau prea puțini aceia, cari înțelegeau versul marelui Goethe. Limba literară era nelămurită și trecea prin criza teoriilor filologice. Astăzi însă avem un șir de scriitori culți, cunoscători de limbi străine, stăpâni pe forma versului, și interpretarea operelor mari se face cu mai multă înlezniere.

Firește, în traducere noi cultivăm mai mult genul liric. Nu avem încă un interes mai mare pentru operele fundamentale ale literaturilor străine. De câte ori ne-am plâns că n'avem până acum un Shakespeare întreg în românește! Și dintre poezii noastre în viață unul singur putea să îndrăznească a se apropia de »Faust», această culme a literaturii universale, — este dl Ion Gorun, care prin calitățile lui de cugetător ocupă un loc excepțional printre poezii nostri.

Pentru tălmăcirea credincioasă a lui »Faust», pentru a te putea adânci în acel mare labirint și a scoate de acolo, ca dintr'o mină puternică, o peatră prețioasă după alta, era nevoie de o minte mai concentrată, de o judecată profundă ca a lui Gorun. Căci numai cu fantazia nedisciplinată a cutărui poet simbolist, sau numai cu ușurința de versificare a unui dulce cântăreț de epizoduri familiare nu poți desluși lungul șir de probleme, din cari se compune această bibliie modernă.

Era desigur o muncă din cale afară grea, a te pune într'o atât de intimă legătură cu autorul acestei opere uriașe, încât să redai toate nuanțele ei, să prinzi toate acele vagi înțelesuri, ce se ascund în sutele de ziceri sentențioase, cari erau

expresia unei gândiri înalte. Nici nu era tocmai cu puțință să se traducă aidoma toate jocurile de cuvinte și metaforele, cari chiar în original cer un tâlc deosebit. Aceste greutăți sunt însă inerente ori-cărei traduceri, căci ori-ce limbă pierde ca musicalitate, ca avânt, îndată ce e tradusă.

Dar, dela întâiele accente, începând cu magistralul prolog asupra raportului dintre teatru și viață, se vede conștiințiozitatea aproape cucernică și măiestria cu care Gorun desvăluie gândul și cuvântul autorului. El desprinde înțelesul limpede din original, menține până și forma, ritmul și rimele versului, până la sfârșit, — o muncă cu cât mai reușită, cu atât mai îndrăzneată.

Cu neașteptată ușurință ne dă monologul cel mare, în care legendarul vrăjitor, sau doctor Faust se frământă în căutarea adevărului și în urmărirea zadarnică a poruncilor firei. Cu aceeași claritate se tălmăcesc cuvintele elevului Wagner, ale acestui pedant enervant, în care e biciuit un soi întreg de învățați dificili. Mefistofel — dușmanul luminei — intră cu vioiciune în acțiune și încheie învoiala cu Faust, cu care de aci înainte trece prin vârtejul nebun al vieții, aprinzându-i tot mai mult focul dorințelor lumesti. Drumul îi duce prin legendara pivniță dele Auerbach, unde vechile moravuri germane, cu cântec și vin, mai dănuiesc. Se urcă pe dealul vrăjitoarei bătrâne, stăpâna căzanului întineririi. Atât de viu e descris acest drum al călătorilor lui Goethe, încât îl citești într'un suflet, ca o poveste.

Și începe tragedia cea mare a Gretei. Domol firesc se desfășoară primele scene, idilice, din grădina Marței. Sunt aprinse cuvintele din jurământul lui »Faust» și tremurate oftările copitei înșelate. Tumultul din grădină, cu uciderea lui Valentin e puternic prins. Lirismul Gretei reiese din cele două cântece ale ei. Încă un acord plin din noaptea Valpurgiei și urmează aceea groaznic de dureroasă catastrofă din închisoare, — sfârșitul, care încoronează, ca subtilitate, traducerea întregă...

Îată astfel, ridicată în mărirea ei, ca s'o admira toți căi n'o cunosc în original, monumentală ca-dire, în care sunt ascunse atâtea podoabe ale gândirii, atâtea patimi omenești, frumuseți poetice și tragedia omului superior.

E un omagiu deosebit pe care literatura noastră a reușit să-l aducă celei germane prin condeiul dlui Ion Gorun. Cercul scriitorilor dela »Viața Literară» se mândrește că din mijlocul său, a ieșit o lucrare atât de însemnată, care evident, este evenimentul principal al anului literar ce se apropie de sfârșit.

(»Viața Literară.»)

Gh. Dumbravă.

rim! nu ne dăm! Rămânem germani, fraților, cum au fost moși și strămoșii nostri — Deutsch bis in das Elend! (*) germani până la sapa de lemn!»

Dar muntele de năsip se tot apropie. În cumuna vecina se ține instrucția deja în limba ungurească. Într'o bună dimineață sosește o altă ordonație: ca preot e ales preotul ungur, care va veni în curând, ca primar *Andrei Stuchy* din *Magya-Skelassy*. Cei doi conducători ai germanilor sunt destituiți. Pentru ținerea ordinii sunt trimiși honvezi.

Unde sunt ajutoarele Vienei, unde sunt inimile omenești dela comitat? Pe un curier al satului îl omoară populația orașului întărâtată în fața primăriei comitatului.

Și acum vine și destituirea.

Aceiași rezoluție: nu ne dăm!

Inginerul cel vechi, bolnav în spital e adus în sat și îngrijit de mâinile Gertrudei, care — e hotărât — să va mărita după el, când se va însănătoși. Dar medicul recomandă clima sudică. Mai are el atâta putere să se cunune în biserica satului cu aleasa inimii lui și apoi să plece întru căutarea sănătății. Și așa se hotărăsc: vor face amândoi pe lângă toată destituirea părintelui din sat.

Un cortegiu lugubru. În frunte învățătorul, cu copiii de școală, apoi părintele Mathias, în ornate, cu părul alb în bătaia vântului, cu biblia în mână, șase feițe îmbrăcate în alb cu flori în mână, apoi mirele și mireasa, el în uniformă militară, obosit, palid, dar totuși cu mersul sigur, ea cu lămâie în păr, îmbrăcată în negru,

(*) Elend mai însemnează în mitte hochdeutsch străinătate. Se poate înțelege și așa. V. pag. 237.

răzimată ușor de brațul lui. În urma lor mamele și femeile satului, pe de margini, și la sfârșitul conductului bărbații, cu fețele brăzdate de seriozitate, cu puștile pe umăr, cu Reiner în frunte. Soldații nu îndrăznesc să-i atingă. Ciopotele răsună de-asupra capetelor lor cucernic, sărbătorește.

Orga răsună, biserica se umple de lume, toți sunt cuprinși de fiorii evlaviei când — ușa bisericii se deschide brusc și noul primar poruncește pe ungurește întreruperea slujbei. O învălmășeală. Ordine de arestare. Miliția intră cu puterea în biserică, puștile se pun la ochi. Moarte de om.

Au omorât, părintele, primarul, au scăpat ca prin minune, inginerul-mire a murit — bătaii de paturi de puști, țipete — apoi tăcere — tăcere de moarte.

Notițele următoare sunt din *Breslau*, din *Kiel* și *Rochusberg*. Învățătorul a plecat din comună. Și cu el dimpreună au plecat și — germanii — care încătrău: unii în Transilvania — cei mai mulți — alții înapoi în Germania.

Mă uit pe carta etnografică. Vre-o câteva pete de culoare roșie. Aici locuiesc germanii. Între *Cinci-biserici* și *Duna-Földvár*, între *Baia* și *Vârșef*, în nordul Ungariei iarăși o palmă de loc, în Transilvania dela *Brașov* la *Medias*. Statistica oficială a germanilor ne vorbește de 1,999,060 de suflete. (Vezi »Handbuch des Deutschtums im Ausland» edat de »Algem. D. Schulverein.» Berlin 1904.) Și nu vă vin minte cântecile șvabilor? Nu vă gândiți la politica lor de acum?

Muntele de nisip i-a cuprins cu desăvârșire?

Domnește pace în pasul Șipca.

Lipsca 1906. XII.

CORBEIU.

PARTEA I.

Narațiune de Ioan Slavici.

XII. Mai și mai.

(Finea părții I.)

»Urit lucru e să trăiești în lumea aceasta! — își zise-se Corbeiu adese-ori, dar și-o zise-se aceea numai așa — fiindcă îi erau multe durerile» și »puține plăcerile», cum a zis un poet oarecare. Acum n'o mai zicea: i-se părea, c'ar fi prea puțin ceea ce-ar zice dac'ar zice-o. — Da! mult decât urit e să trăiești în asemenea lume.

Sta, după-ce le-a aflat toate, și se gândia și-i era par'că visează. Nu putea să-și deie seamă, cum așa dintr'un lucru de nimic s'a putut stârni o turburare atât pe proastă și cum câți-va oameni stricați au putut să scoată din minți o întregă lume de oameni altfel cum se cade.

»Auzi, eu, om în toată firea, să-mi închipuiesc, că pot să străntorez pe un mișel ca Ghiurca, să-l strâng în chingi și să-l fac să meargă după voile mele, — își zise el. — Dar el știe forte bine, că am să-i trag o ocară, de care nu-i pasă, dar n'o să-i fac nimic ticălosului, nici averea n'o să i-o scot în vânzare, nici girul n'o să i-l refuz la termin, ba am să-i plătesc și cametele la nevoie, ca să rămân cu obrazul curat. A putut să-mi între mie în minte gândul, că scoțându-l din nevoi și scăpându-l din robia altor mișei o să-i dau puțința de a fi om de treabă: dar omul dracului mai al dracului se face când se simte 'n largul lui. El merge la sigur cu mine, și nu l'am prins, ci m'am dat prins!»

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Ianuarie 1907.

— **Congresul din Carloviț.** Din *Carloviț* se depeșează cu data de 31 Dec.: Ședința de azi a fost presădată de patriarhul *George Brankovici*. La propunerea deputatului *Mladinovič*, congresul decide în unanimitate, să trimită o adresă de felicitare omagială Maj. Sale din prilejul Anului-nou.

Deputatul *Dusan Popovici*, face propunerea de urgență, ca majoritatea radicală să-și formuleze aici în congres acuzele cari s'aduc împotriva patriarhului în ziarul «Zastava». Radicalul *Musitzki* declară de nefondată aserțiunea lui *Popovici*, că dâșii ar bănuși numai și nu ar dovedi. Încă în 1902 Congresul a adus o mulțime de dovezi despre abuzurile patriarhului, iar d'atunci au altele, pe cari asemenea le vor dovedi. Acestea nu-s bănuși, ci lucruri cari se dovedesc cu acte. Deputatul *Pribicevici* cere, să se citească rapoartele despre pretinsele defraudări și să nu s'arunce numai în vileag acuze așa de grave. Deputatul *Vasici* într-o vorbire mai lungă spune, că dovezile sunt toate adunate și că acele trebuiesc puse la dispoziția comisiei de supraveghiere. Mai mulți deputați independenți cer punerea imediat la ordinea zilei a acestei chestiuni, radicalii însă stăruie și mai departe ca întâi să se facă verificările. Partidul independent în urma acesteia cere prorogarea congresului, contra căreia în numele radicalilor protestează cu energie deputatul *Musitzki*. Înainte de a se aduce concludus, ia cuvântul patriarhul *Brankovici* și declară de calumnie infamă acuza că ar fi defraudat. Vor fi controverse, erori, dar acuza defraudării este absolut nefondată. Dacă acuzele acestea se vor dovedi, își va trage consecvențele. După discursul patriarhului, Congresul decide să transpue actele comisiei congresului.

— **Sfințirea catedralei gr. or. rom. din Arad** se va face **Duminecă** prin Prea S. Sa dl episcop Ioan I. Papp. Sâmbătă sara va fi priveghierea.

— **Regele la Budapesta.** M. Sa regele a sosit iarăși la Budapesta, unde va sta mai multă vreme. A venit și întreaga suită. În săptămâna viitoare vor fi audiențe generale.

— **Mandatul dela Ileanda-Mare.** După cum se vestește din Cluj, contra mandatului dlui deputat dr. Teodor Mihali se va începe cercetare în 15 Ianuarie; ea va dura mai mult timp, deoarece vor fi ascultați 130--140 de martori.

— **Introducerea cu forța a limbei unguerești.** Reprezentanța orașului Fiume a protestat energic contra acelei proceduri nedrepte a ministrului de interne de a se conduce matriculele în limba maghiară. Reprezentanța a hotărât că nu va executa aceasta procedură a ministrului. Atunci ministrul a dat ordin directorului guvernial, *Szjgyártó* să preieze dela oraș conducerea matriculelor. Mercuri a voit să execute aceasta poruncă, dar orașul n'a voit să predee nimic. Atunci guvernorul *Náko* a amenințat că va intra cu puterea armată și va scoate matriculele din posesiunea orașului.

Așa s'a și întâmplat.

— **O societate de binefacere.** Centrul cultural *Mihai Cantacuzino* din Sinaia înființat nu de mult, abonează ziarul nostru pentru un preot, învățător sau alt gospodărnice și lipsit de mijloace materiale.

Redacția a hotărât să dea acest dar dlui inv. *Vasile Sala* din Vascău, unul dintre cei mai harnici învățători ai noștri, care a muncit foarte mult și pe cale ziaristică.

— **Societatea de lectură «Inocențiu Micu Clain»** a teologilor din Blaj a tradus și edat în anul 1893 valorosul op de meditații «*Pregătire la moarte*» al S. Alfonso de Ligouri, care în anul de gestiune trecut a epuizat cu totul.

După ce din mai multe părți s'a făcut întrebări despre opul acesta, se resimte lipsa unei noi ediții, care Societatea noastră de lectură cu greu o poate face între împrejurările materiale din timpul de față.

De aceea ne luăm voie a apela la toți aceia, cari doresc să aibă acest op, potrivit preoților pentru a predică și laicilor pentru a învăța din el, cum să-și întocmească viața conform principiilor Evangheliei lui Cristos — să binevoiască a ne înștiința despre aceasta prin o corespondență simplă adresată Societății de lectură «Inocențiu Micu Clain» a teologilor din Blaj (Balázsfalva).

La caz, că se vor afla cel puțin 150 de prenumerați, noi cu dragă inimă ne vom apuca de revederea opului, și cu toate că întrepinderea e împreună cu risc material, vom mai aduce o jertfă pe altarul literaturii bisericesti. Blaj, la 2 Ianuarie 1907.

În numele societății: Septemiu S. Popa, m. p. prez. Romulus R. Stoica, m. p. secretar.

— **Oficari noi.** M. Sa regele a binevoit să înainteze la rangul de oficer pe următorii români. Victor Ionaș reg. 58. Ioan Degenariu reg. 31. Valeriu Pap-Bociat reg. 43. Vilhelm Taraba reg. 33 Octavian Oprișiu reg. 31. Ilarie Cacovean reg. 50. Inocențiu Truța 63 și Florian Bogdan.

— **Spre știre.** Ni se scrie: De mult s'a simțit necesitatea de a se deschide în comuna Câmpeni o prăvălie românească, înzăstrată cu tot felul de articoli de cari țărănul are trebuință. Până acum n'a fost, de cât a armeanului *Csiky*, care și-a înmulțit averea încât a făcut case cu etagiu. Acum a deschis tinerul *Silviu Dan* a cărui prăvălie va corespunde întru toate cerințelor și lipselor poporului. Datorința noastră e că acum având prăvălie românească, cu mic cu mare să sprijinim aceasta prăvălie, ducându-ne crișarii noștri la unul din neamul nostru, și asta cu atât mai vârtos trebuie să o facem cu cât ugurașii din Câmpeni s'au hotărât în solidum a nu cumpără nimic din prăvăliile românești ci numai dela armeanul *Csiky*. Tot românul cu bun simț va merge la prăvăliile românești, întorcându-și capul când trece pe lângă prăvălia armeanului, și așa purzându-l va face un serviciu bun neamului, nișuind la ridicarea meseriașilor noștri, și plăcut lui Dumnezeu asigurând totodată că va cumpără lucruri cu mult mai bune și mai effine, decât din prăvăliile străine.

— **D'ale grecilor.** Poarta arată că patriarhul *Neofitos* a dat în vremea lui, declarații scrise prin care se leagă a recunoaște comunitățile aromânești, dacă le va recunoaște Poarta.

Sinodul cum e alcătuit astăzi, nu vrea să facă nici o concesie aromânilor. După învoirea lui, la începutul anului viitor, se crede că va fi altfel.

— **De unde era de neamul lui Rubens?** S'a descoperit un document în Anvers din care urmează că bunul pictorului *Petru Paul Rubens* a fost un nobil *Bartolomeu Rubens* din Sura, care s'a strămutat la 1530 în Belgia și s'a căsătorit cu *Barbara Avents* din Anvers. Din această căsătorie a fost numai un copil *Jean Rubens*. Din căsătoria acestuia cu *Maria Pipedinex* din Anvers au fost 7 copii, iar *Petru Paul* a fost mezinul.

— **Devastarea unui schit românesc.** Un călugăr anume *Pafnuțiu Orghidan*, dela sf. munte (Athos) sosit în Iași a declarat că, bieții călugării români aflători acolo sunt jefuiți și torturați în chipul cel mai barbar, de către călugării greci care întrețin bande de anjarți.

Între altele, ieromonachul sus citat, spune că acum două săptămâni o bandă de anjarți, com-

Nici că i-a zis nimic lui Ghiurca. Ce să-i zică! — De ce folos ar fi fost — ori-și-ce i-ar fi zis!?

C'au ars câte-va jugăre de grâu și-au fost călcare în picioare alte câte-va, asta nu-l mânia pe Corbeiu: îl durea însă, că oamenii, cărora la voia tot binele și li-a și făcut, așa simția el, mult bine, au fost în stare să facă asemenea mișelie, îl durea, că românii s'au făcut unii pe alții de rușine încâierându-se între dâșii, îl durea mai ales, că moșii lui, care țineau la el decând le fusese judecator, au fost atât de rău năpăstuiți.

Mult ținea să nu-și facă de lucru cu oamenii stăpânirii, dar nu-l rămânea decât să plece cât mai curând la Bălgrad și să le pună toate în mișcare, ca să scape din închisoare pe Hoancă și pe Bodălu.

Știa însă toate surubăriile diregătorilor și simția, că o să mai treacă mult până ce va fi reușit să-și scape. »Vrei, nu vrei, — își zicea, — trebuie să iei de ajutor pe vre-unul dintr'ei lor. Pe plată bună-ți face ori-și-care treaba. — Nu însă, nu! — i-se răsvrătia întreaga ființă, — și tot mai stăruitor se ivea în fața lui *Tihamér*. — La urma urmelor, de și nu era avocat, putea multe și era tot cel mai cum se cade între dâșii.

Se pregătia de plecare când i-a sosit posta.

Ca de obicei se așeză la masă și începu să treacă 'n fugă peste gazete.

Citește însă ici, citește colo și, cetind, se 'n-crunță și se face din ce în ce mai galben la față. »Bine, e cu puțință!?!« — esclamă în cele din urmă.

În toate gazetele, și 'n cele din Cluj, și 'n cele din Pesta, și 'n cele din Viena, ba, reproducă din aceste, chiar și 'n cele românești, era notița:

»*Cât merge ulciorul la isvor*«. Într'un sat din valea *Murășului*, nu departe de *Alba-Julia* trăiește un oare-care *V. C.*, cămătar vestit, care folosindu-se de strămtorările unora și de prostia altora, a știut să despoaie pe o mulțime de oameni de avutul lor și să-și facă în timp scurt o avere de câte-va sute de jugăre de pământ. Mai fiind și alții, care îi erau datornici ori ale cărora polițe le cumpărase, aceștia, ca să nu aibă soartea celorlalți, s'au înțeles între dâșii *Mercuri* trecută, când *Măria Sa* voia să-și înceapă secerișul, au dat foc lanurilor lui de grâu, iar pe el l'au luat pe sus, ca să-l arunce 'n *Murăș*, ceea-ce ar fi și făcut, dacă nu l'ar fi scăpat jandarmii, pe care și-i chemase 'ntr'ajutor. O să avem la *Alba-Julia* un proces monstru, în care o să jasă la iveală multe lucruri interesante.

»Hahaha! — strigă Corbeiu. Sunt smintiți! Hotărât, că sunt smintiți!«

Se vedeă cât de colo, că notița era dată de *Tihamér*, omul de treabă, cel mai cum se cade dintre toți.

Ce-ar fi putut însă să facă în fața unui asemenea mișelii!?! Mii și mii, multe mii de oameni citiseră notița aceasta cu bună credință și, neștiind nimic, nu se 'ndoiau, că acesta e adevărul. Ori-și-cât ar fi alergat el și ori-și-ce simțea și-ar fi dat, cei mai mulți rămăneau încredințați, că așa e, cum au au citit ei negru pe alb.

»Și ce-mi pasă, la urma urmelor!?! strigă el ca toți oamenii, care-și simt neputința. Ce-am câștigat, dacă lumea n'o mai crede, și ce-am pierdut, dac'o cred și puțin, care mă cunosc!?!«

O fi fost în adevăr așa, căci el nu atârna de păreriile altora; când era însă gata de plecare, i-a venit dela primărie și citațiunea, ca să se prezente fără de 'ntârziere la tribunal, căci altfel se va aplica paragraful x, care zice, că are să fie dus între baionete cel ce nu merge de bunăvoie.

Mai aveau să treacă multe până-ce se va fi descurcat din daraverea aceasta. (Va urma).

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delatură tusa, fleγμα, asudarea noptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburii de plămâni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: **impachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elevia).

„Roche“

Se capetă prescriindu-se de medic în farmacia la 4 cor. sticla.

pusă din 4 indivizi între care se zice că s'ar fi aflat și un călugăr grec, a devastat și profanat un schil românesc din apropiere de Prodomu.

Ieromonahul Orghidan care a venit să ceară I. P. S. S. Mitropolitului permisia de a se stabili la una din mănăstirile din Moldova, spune că și călugării ruși din sf. munte au aceeași soartă.

— **Avis.** Onorații domnii colectanți cari au primit listele pentru înscrierea de membrii la asociațiunea națională Arădană pentru cultura poporului român, — sunt rugați a reîntorna listele primite fie acelea subscrise sau nesubscrise și dimpreună cu banii încasați cel mult până la 20 Ianuarie st. n. având noi a lua dispozițiunile pentru convocarea adunării generale. Arad, la 29 Decembrie 1906. *Petru Truța*, director primar al asociațiunei aradane.

— **Primăvară.** Aproape în întreaga țară zăpada cade zi și noapte, și-i o iarnă grea. În părțile Hațegului însă — după cum ni-se vestește — parcă-i primăvară. Căldura e de 12°. Pe drum, praț, ici și colea văile sunt înverzite.

— **Ce aduce beția.** În 30 Decembrie 1906 st. n. Duminecă înainte de amiaz argatul Vasa Moldovan locuitor în *Ciacova com. Timiș*, aflându-se în serviciu ca slugă la N. Gyorgyevits, în hotarul Ghilad a venit la Ciacova ca să-și cumpere pentru săptămână și Crăciun și așezându-se în o crăsmă a tras cu toată inima la rachiu jidovesc ca să se încălzească; după amiază plecând spre casă a inserat și căzând fără puteri în neauă, peste noapte a înghețat, răsând în urmă soția și 5 prunci.

— **Mare expoziție de Crăciun** în piața Andrássy din Arad, nrul 20, la juvaerghiul *Weinberger Ferencz*.

Cine vrea să surprindă la Crăciun pe iubiiți sei cu obiecte prețioase, acela să se adreseze către susnumitul, căci acolo se găsesc tot felul de juvaercale fine, bune, orologe de aur și argint pentru bărbați și femei. Se poate face schimb de juvaercale învechite sau se cumpără pe lângă prețuri ridicate. Serviciu prompt și bun. Telefon 439. Cel mai vechiu și primul atelier de dregere de juvaercale.

— **Anunț.** Prima moară de vapor din Giula, care împreună cu brutăria de pâine de casă, din Arad s'a câștigat încrederea și spriginul publicului din Arad, atât brutăria de pâine din Arad cât și cele din Ciaba, Giula și-a provăzut-o în mod corespunzător cerințelor moderne deci de acum înainte va putea să aducă în circulație pâine și mai bună și mai ieftină. Prețurile de prgoarm sunt următoarele: Una pâine albă 20 fil. Una pâine neagră 18 fil., pâine de săcără 16 fil.

Ca să putem vinde însă pâinea în prețuri ieftine cere în spriginul onoratului public, convins deja despre renumele brutăriei noastre, cu pâine gustoasă și sănătoasă. Cu deosebită stimă *Első Gyulai gözmalom házikenyér sütőde.*

Se vinde: I. Piața Tököly, în colțul străzii Foray. Nrul telefonului 243. II. Brutărie strada Ujterem 3. Telefon 277.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului *Frankl Antal* din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

Concert, petreceri.

Concertul împreună cu Teatru ce va aranja «Reuniunea română de celire și cântări Sasca-montană» în 26 Decembrie 1906 (8 Ianuarie 1907) ziua a doua de Crăciun în sala hotelului «Waluzan» din loc, sub conducerea dlui *Damian Izvernican*, inv.

Prețul de intrare de persoană: Loc I. (șirul 1-2) 1 cor. 20 fil. Loc 2 70 fil., Loc de stat 50 bani. Inceputul la 8 oare seara. — Comitetul.

Venitul curat e al susnumitei reuniuni, deci suprasolvirile se primesc cu mulțămintă și se chitează în public.

Programa: 1. «Răsunetul Văilor» cor bărbătesc de A. Popovici. 2. «Răsunet dela Crișana» cor mixt de I. Vidu. 3. «Marșul lui Mihai eroul» cor mixt de I. Vidu. 4. Numai una» Poesie de G. Coșbuc cor mixt de I. Crișanu și D. I.

«O noapte furtunoasă», comedie în 2 acte de I. L. Caragiale.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: Nrul 14 din *Revista noastră* cu un bogat cuprins. 30 bani exemplarul.

A apărut: Nrul 12 din *Șezătoarea Săteanului*. revistă poporanistă a mișcărilor culturale și economice. Cu un bogat cuprins.

A apărut «Viața Literară» nrul 51 cu următorul cuprins: Din lumea basmelor, Ch. Dumbravă. Intâiul sărut (poezie), M. Codrean. Ingerii împăcării (schiță), V. Pop. Norocul mort (poezie), Andrei Naum. La sănius (Scene dela țară) Fl. Cristescu. Sonete, C. Ardelean. Cronică artistică Iser, St. Sterescu. Cronică muzicală: Concerte. B. Lăutarul. Cele două psihologii, Gh. D. Polemica măruntă, A. C. Informațiuni literare și artistice.

Poșta Administrației.

Petru Ardelean, Vasand. Am primit 5 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Bursa de mărfuri și efect. din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 2 Ianuarie

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—klg.)	7.46—7.47
Secară pe 1907	6.68—6.69
Orz pe 1907	7.47—7.48
Cucuruz pe 1907	5.13—5.14

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.47—7.48
Secară pe Aprilie 1907	6.74—6.75
Orz pe 1907	7.74—7.75
Cucuruz pe 1907	5.15—5.16

Redactor responsabil **Sever Bocu.**

Editor-proprietar **George Nichin.**

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. *Eötvös József*,

tradusă de *Sever Bocu.*

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

A sosit obiecte de cadouri de Crăciun!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Ferray, palatul contelui Nádasdy).

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de Crăciun.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare târg de Crăciun!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comandă din provincie se cefteuse la moment.

La Administrația noastră se află următoarele cărți de vânzare:

«La Roma» de <i>Russu Ștrianu Cor.</i> 2 —	plus 10 fil. porto
«Povestiri și schițe» de S. Secula 1.—	5 " "
«Nuvele» de <i>Emil Zola</i> Cor. 0.40	5 " "
«Școlarul declamator»	0.50 " 5 " "
«Stropi de roasă»	1.— " 10 " "
«Aur» <i>Const. Hodoș</i>	1.50 " 10 " "
«Telegrama» farză în 8 acte	0.80 " 3 " "
«Amicul Poporului» <i>T. Vuculescu</i>	1.— " 10 " "

A apărut și se află de vânzare la administrația «Tribunei»

Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute «Academiei Române» în ședința din 19 Octombrie 1904. Adăugate și întregite de *Isidor Ieșan.*

Se poate căpăta cu prețul de 1 Cor. 50 fil.

Plus 10 fileri porto.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui *Frankl*. Azi mă în torc cu scărba dela ori ce beatură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

KUN JOZSEF,

giuvaerghi și orologier

ARAD, piața *Andrássy* nrul 17.

Atragem atențiunea publicului aradan și din provincie a cerceta

Prăvălia mare de juvaercale,

care pentru sezonul Crăciunului e asortată bogat cu articoli de brillant, diamant, de aur și argint.

Fortare de a cumpăra eschisă!

Prețuri fixe și moderate

Cerând încrederea și spriginul onor. public rămân cu stimă:

KUN JOZSEF,

Orologe Precisions de buzunare.

HARTMANN JÁNOS

ARAD

Strada *Kazinczi* Nr. 11.

Atelier de mase de biliard, cheiuri, plumbi și alte lucruri pentru cafenele

Studiile de specialitate mi le-am câștigat în cea mai mare și bună fabrică din Paris. Mese de biliard le blanș în ori ce blanș fără nici o lipire, pe cari apoi plumbii nu sar. La invitare merg ori și unde și în provincie, ducând pănură de a mea. Pentru lucrurile cumpărate din atelierul meu mai ales pentru cheiuri, iau re spundere un an de zile.

Pe lângă prețuri moderate vând și cumpăr plumbi folosite.

Pentru serviciu prompt și bun iau garanță.

Cheiuri făcute după modelul francez în ori ce mărime dela cor. 2—100. Mese de biliard vechi le transform în noue și le schimb.

INGUSZ I. és FIA
ARAD.

Pom de Crăciun
împodobit frumos
cu obiecte noi
ce nu sparg.

Mare asortiment
și ieftine
cărți ilustrate
cărți de povești
cărți pentru tinerime.

Mare și ieftin asortiment
potrivit pentru Crăciun
Casete de hârtie de epistole
Casete de văpsele.

INGUSZ I. és FIA
LIBRAR,
ARAD.
Str. Weitzer János.

Proprietarul primului institut de învățământ particular din Budapest

Mehr Sámuel măestrul croitorilor diplo-

am deschis

în Arad, str. Kőlcsey nr. 3

numai pe o durată scurtă

CURS DE CROIT

HAINA PENTRU BĂRBAȚI ȘI FEMEII.

Rog pe cei interesați să se prezinte cât mai în grabă, căci rare-ori ni-se dă atare ocaziune.

Fiește-care învățăcel se provide cu testimoniu.

Se poate prezenta în întreaga ziua!

Domnișoare învăț și acasă!

Telefon 213.

prăvălie de modă

MUNZI!

ARAD.

Cu prilejiul sărbătorilor de Crăciun atrag atențiunea onoratului public asupra galantarelor mele, care sunt continuu pline cu cele mai variate și mai moderne

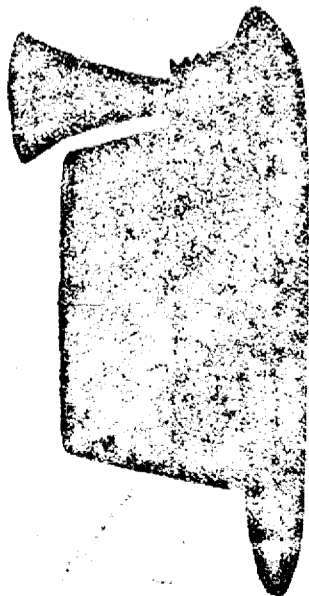
Epălării cu gust.

Cel mai mare asortiment de

Orăvătăși.

In privința prețurilor emitez cu ori și cine.

Intemeiat la 1860.

Crema Aphrodite

ășifare enocetă fără unsoare vine în câteva zile cu siguranță piștrui, cosurile, roseata mânelor și obrazului, arsura de soare, și face pielea netedă ca catifeană. Acest medicament re-comandat de toți medicii, vindecă mai sigur decât orice altă opăreală, căci nu produce coșuri (comedo).

Săpunul - de - Aphrodite

are fața fragedă, plăcută și tânără; femeile mai în vârstă încă îl întrebuințează împreună cu crema, pentru că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare 2 cor., un borcănăș de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă - aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 culori) cu sau fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spirtul pentru păr AL LUI BASCH e medicament sigur contra căderii părului și mătreții; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus „BASCH“

e cel mai bun mijoc contra tuturor boalelor de nervi: contra durerii de cap neuragice, slăbiciunii de nervi, oboselii, în-omniei etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, clo-rosei, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și scro-fuloșei.

E probat de foarte bun la reconva-lescenti. O sticlă 2 coroane.

Antisutin Basch e leac probat contra as-tu-rii, dărilor mâinilor și picioare-lor. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrala a lui Basch e leac sigur contra lipsei de apetit, contra durerii de stomach, contra coliciei, întrebuințată împreună cu praful lui Basch în-ceată durerile, întărește stomachul, conținește răgăială; e bun cupă mâncare ori băcutură multă. La boala mai în-delun ate să poa e folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1-20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praful 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, singurel ajutător la tuse, regeșeală, la boalele de piept și de plămâni, contra tusei mărgărești, la junghinii în coștie, la nasul etc. Acest sirup face să crească greutatea trupului, vindecă tusea, scutpatul și asuțarea de noapte. Pe lângă sirup ajută foarte mult CEALUL DE PIEPT ALUI BASCH.

1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimite franco. 1 cutie de ceain 1 cor., 1/2 de cutie 50 fl.

Spirtul lui Basch contra reuma-tismului și podagrei e indispensabil ecoturistilor etc. după o în-covărire prea mare; el vindecă foarte repede junghințiile din mâini și din picioare, durerea de mijloc, umflăturile etc. 1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Prafal de vite

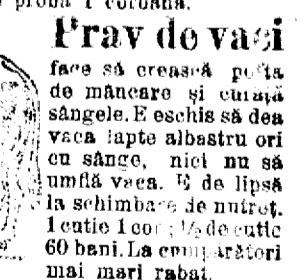
al farmacistului Basch e de re-comandat tuturor economi-lor pentru tusea și umflă-turile ghinurilor la cai; la vite cornute, porci și oi pentru curățire și poftă de mâncare. Întărește, ajută mistuirea și împiedecă să se umfle. Vaci'e dau lapte mai bun și mai mult după el.

1 cutie 70 fleri; 11 cutii 7 coroane, franco. Restituțiions-fluidul lui Basch e bun la boi, cai și vaci contra pod-agrii, umflăturii vițelor, umflăturilor etc. E de recoman-dat să se frece cai și boi după muncă multă cu acest fluid vestit, căci astfel își recăștiga pretoria și devin sprinteni. 1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

face să crească poftă de mâncare și curăță sângele. E eschis să dea vaca lapte albastru ori cu sânge, nici nu să umfle vaca. E de lipsă la schimbare de nutret. 1 cutie 1 cor., 1/2 de cutie 60 bani. La comparători mai mari rabat.

Prafal de porci

e cel mai bun de îngrășat porci, până la 250 de chile. Acesta împreună cu PICĂTURILE PENTRU PORCI alui Basch îi păzese de boale. 1 cutie de praful 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picătură de porci 70 fleri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marca îngerniul.

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul Basch Ernő Az angyalhoz
NAGYBECSKEREK, GABNA-TER.

AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai la

Bothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră” Telefon 350.

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din **cafea nobilă de India sudică**, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiască se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fl., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Magazin mare de:

Vinuri de șampanie, franțuzești și ungurești, liquer din țară și străinătate, precum tot felul de articoli de specerie.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice
se face

desfacere Definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească
și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

Mare asortiment de Cadouri de Crăciun

la firma

== GEBHART TESTVÉREK ==

ARAD, Piața Andrássy Nr. 4 (lângă hotelul „Trei Crai“)

Obiecte culorate și ieftine pentru ceai, mâncare și cafea.
Argint de Alpaca și China și tacâmuri de Alpaca.

Obiecte de înfrumșetare și trebuincioase.

Lingurițe de nichel pentru ceai și cafea, tigăi pentru lapte, farfurii și vase pentru carne.

Noutate!!

Noutate!!

Marfă de sticlă și de împodobire.

Mare asortiment de rami foarte frumoase.

Preturi extravagante de ieftine. — Serviciu prompt și bun.

Preturi extravagante de ieftine. — Serviciu prompt și bun.